

Els cinquanta anys de les vacances de "Garbancito"

Catalina Aguiló

Es com si "Garbancito de la Mancha" s'hagués fet gran i ja hagués complert els cinquanta anys. I els lectors pensaran: però de què parla aquesta dona? Ara fa cinquanta anys que es filmà, no a Mallorca, però amb Mallorca com a contingut, *Alegres vacaciones*. Aquest film que mesclava dibuixos animats i

eléctrico, que podem considerar d'animació. El 1932 es fundava una societat, l'objectiu de la qual era crear una infraestructura per a la producció de dibuixos animats. La societat, anomenada Sociedad Española de Dibujos Animados (SEDA), fou una iniciativa de Joaquín Xaudaró, dibuixant que havia realitzat caricatures animades pel noticiari *Public-cine*, de Ricardo

nuïtat en la producció d'aquests tipus de films. L'epicentre d'aquesta producció fou Barcelona, allà es realitzaren algunes de les sèries que més èxit tingueren.

Fou, doncs, en aquest moment especialment interessant que sorgeix el personatge de "Garbancito". La història d'aquest personatge començà amb la creació de la productora Diarmo Films per part d'Arturo Moreno, Armando Tosquella i Rosa Galcerán. La necessitat d'una distribuïdora els porten a associar-se amb Balet y Blay i d'aquesta col·laboració sorgirà el primer llargmetratge d'animació europeu que es realitzava en color, *Garbancito de la Mancha* (1945). José Maria Blay fou el director del llargmetratge basat en els dibuixos d'Arturo Moreno, l'argument el firmava Julián Pemartín i la fotografia era de Jacinto Guerrero.

L'èxit que assolí la pel·lícula els animà a fer un altre film amb el mateix protagonista. D'aquí sorgí *Alegres vacaciones* (1948). La història que conta aquest segon llargmetratge és el viatge que Garbancito decideix fer amb els seus amics, ja que els seus dibuixants han partit de vacances. Una de les escales del viatge és Mallorca: els seus paisatges, les seves plat-

ges, els seus monuments hi apareixen ja sigui en imatges reals o en dibuixos. La història era una mica repetitiva, però es pot considerar una raresa dins el panorama cinematogràfic relacionat amb Mallorca.

Un dels personatges que tingué un paper actiu en aquest projecte fou Ramon Balet, un dels pioners de la distribució a Mallorca. Però aquesta és una altra història, que podem contar un altre dia. Felicitat cinquanta aniversari, senyor Garbancito! □

Alegres vacaciones

imatges reals es va realitzar el 1948. El protagonista era "Garbancito", un dels primers personatges de dibuixos animats "nacionals", que ja havia aparegut en un film anterior *Garbancito de la Mancha*.

Els films d'animació a l'Estat espanyol començaren molt prest, amb Segundo de Chomón i els seus experiments mesclant la imatge real amb el pas a maneta, imatge per imatge, d'objectes. D'aquests experiments sorgia, doncs, un primer film *El hotel*

García, dibuixant conegut com a K.Hito, i d'Antoni Gotí.

Però l'experiència durà poc, ja que la societat desaparegué en morir el seu principal impulsor, Joaquín Xaudaró. Durant els anys trenta foren principalment actius el realitzador José Martínez Romano i el dibuixant Menda. Aquesta etapa donà pas a l'època daurada de l'animació espanyola, la dècada del quaranta. Per molts és considerada la millor etapa, ja que fou el moment en què es donà una conti-